

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Gradišče št. 7, levo.
Telefon št. 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 6 Din, za inozemstvo 8 Din.

Inserati se računajo po velikosti. Cene so navedene
v oglašnem delu.

Boj za moč.

Vsak pošten Jugoslovian se je nadejal, da bo v državi zmaga moč ideje. Z idejno veličino priborjena večina naroda bo vladala in odločala o usodi jugoslovanske družbe.

Toda motili so se vsi oni, ki so pošteno mislili. Ideje je izpodrinila surova sila lokavo pridobljene moči.

Državljanstva svoboda je postala fraza, ki spada se kvečjemu v arhiv onih temeljnih zahtev, ki si jih je ob ustanavljanju države zamislilo ljudstvo. Državljanstva svoboda je danes mogoča edinole v okviru vladajočih strank. Preko partijskih meja ni svobode. Kdor nima večine, je izpostavljen preganjanjem in čisto izključeno je, da bi prodiral z utemeljenimi predlogi. Tako v svoji pokrajini, kakor v Beogradu.

Kdor se danes sklicuje na svojo večinsko stranko, gotovo zagovarja in hoče stvari, ki so v polnem nasprotju s pravom in pravico. Razvoj večinskega strankarstva je izključil idejni razvoj in idejno pravo; podprl pa je umazano strankarstvo, ki zahteva protekcionizem in osebne kormisti posameznikov.

Nobena izmed večinskih vladnih strank še ni iztrgala svoje pozicije z višjega stališča vseobčnega prava. Pravo je danes strankarska pripadnost. Za zvestobo stranki dobiš pravico, če je tudi krivica.

Posledica vsemu temu ne more biti drugega kot nezadovoljnost. Nezadovoljni niso samo oni, ki ne spadajo k vladni novcem, ampak tudi vladinovi sami. Iz enostavnega vzroka, ker ni nikdar toliko jasli, da bi mogla vsa živčneta do krme.

Vendar to bi še ne bilo najhujše. Kaj zato, če so posamezniki in če tudi cele skupine nezadovoljne. Vsi ne bodo nikdar zadovoljni. Najhujše je, da se uvažja, da se je skoro že uvedel materialistično-teroristični sistem z glavno tendenco, osvojiti si koncesije na stroške drugih, v škodo cele družbe, države. Zlo se pridružuje zlu in ni se čuditi, da

je država prepuščena raznim spekulantom in privilegiranim, koncesionarjem vseh dobrin, ki jih ima na razpolago država. Nezadovoljnost je prešla s tem v najširše plasti naroda in prav lahko rečemo, da predstavlja danes ogromno večino naroda.

Vladajoče stranke dobro čutijo, da so izgubile velik del svojih volilcev. Kaj jim zato. Trenutna moč državne oblasti je tako velika, da se tudi volitve izvedejo tako, kot je v interesu vladajočih.

Recimo pri nas v Ljubljani so bili z demokratski in občinski volilnim sistemom poraženi pri zadnjih volitvah demokrate. Oni so občinsko zastopstvo enostavno razpustili in imenovali svoj gerentski svet. In če bodo pri predstojateljih volitvah zopet poraženi, si bodo pomagali zopet z »jako roko! Če bodo volitve sploh dopustili. Ali pa bodo napravili pred njimi nov volilni red, tako, da bod lahko upali na zmago. In če novi volilni red tudi ne bo iztisnil demokratske zmage, napravijo zopet drugega. Naravno je pa pri vsakem novem volilnem redu delavno ljudstvo ogulufano za mnogo pravic, ki so mu bile zagotovljene takrat, ko je bil še bolj revolucionarno razpoložen...

Isto je z volilnim redom za narodno skupščino. Tudi ta volilni red hočejo vladajoči prirediti tako, da jim prinese ugodne oline rezultate. Nikogar izmed vladajočih ne moti potvorba ljudskega hotenja, samo da je zadoščeno strankarskim težnjam po državni moči, ki je predpogoj za postavljanje ministrov in podobne vrste sinekur.

Vsaka struna enkrat poči. Tako bo tudi sedanjí formelni vladni večini enkrat odpovedala izumetničena premoč v državi. Odpovedala bo, ker fraze niso ideje in ker materialistično hlastanje po udobnem življenju še nikdar ni prineslo trajne moči.

Polom se bliža. Počasi, marsikomu veliko prepočas! Ampak gotov polom, kajti vsaka sila do vrenenja!

Uradniki, varujte svoje pravice!

Režim pritiska na kogar more, torej tudi na državne uslužbenke. Radi tega se je pričel opažati nekak strah med njimi, neka potrtost, jih je pa tudi nekaj, ki so pod vtisom tega svojega strahu popolnoma odpovedali. To izhaja ponajveč od tod, ker se dotični uradniki ne zavedajo svojih pravic, ker še ne poznajo svojega novega položaja, v katerega so prišli po gotovih zakonih in novi državi, zlasti po zakonu od 31. julija 1923 o uradnikih in ostalih uslužbenih meščanskega reda. Uradniki, zlasti v prečanskih krajih žive še v spominu na stare, reakcionarne zakone in v domnevi, da ti zakoni zanje še veljajo. Oni bi se morali točno seznaniti z vsemi novimi, zanje ugodnimi modernimi zakoni ter se jih vedno čvrsto držati, da obranijo svoje pravice in interese.

Res je, da pri nas zakoni mnogo ne veljajo, ali veljali bodo še manj, če se ljudje ne bodo zanje zmenili, če se ne bodo nanje sklicevali. Če bodo ljudje dopuščali, da se jim brez odpora odvzame njihove z zakonom pridobljene pravice, bo vobče prenehala vsaka zakonitost.

Predvsem bi morali uradniki, ki imajo stalnost (definitivnost), vedeti, da ne morejo biti kaznovani, torej ne odpušteni iz službe brez disciplinarnega postopka. In to pomeni mnogo. Pomeni mnogo, ker disciplinskega postopka ne vodi mogoče minister, temveč neodvisna sodišča: v prvi instanci upravna sodišča, v drugi državni svet. Ti ne gledajo na strankarsko pripadnost uradnika, temveč edino na zakon (vsaj dosedaj, hvala Bogu!) Res je, da smo imeli nasilne režime, ki so se hoteli izogniti omenjeni disciplinski instanci, pa jim je malo koristilo. Tako je bil n. pr. odpuščen neki poštni uradnik p. odredbi ministra za pošto in telegraf od 27. marca 1923 št. 36503. Uradnik se je pritožil na državni svet, ki je s svojo rešitvijo od 16. dec. 1924 zavrgel ministrovo odločbo in tako odpustil uradnika rehabilitiral v njegovi službi. V razlagi rešitve držav. sveta stoji: »... ker rešitev, s katero je tožilec odpuščen iz državne službe, ni utemeljena niti z enim zakonskim predpisom, pa tudi v odgovoru ministra na tožbo ni naveden zakonski predpis, na podlagi katerega je sledil odpust. Odpust je razen tega sle-

dil brez disciplinske obsodbe na drugo kazen. Zato je uporaba zakonske pooblastitve za tak postopek še in toliko važnejša za presojo zakonitosti predmetne rešitve, katere zakonitost bi bil moral v tem sporu minister dokazati.«

Kakor torej vidimo, niso niti ministri, kakor tudi ves režim ne, vsegamogočni!

Preostaja pa ena stvar, ki ni kazni, ali deluje kakor kazni, in za katero je minister pooblaščen tudi brez disciplinskega postopka, brez omenjenih neodvisnih disciplinskih sodišč. To je premeščanje. Minister more premestiti uradnika tudi brez upravičenega razloga, po tisti stereotipni »neobhodni službeni potrebi«. (Pred vsemi se je pokazal minister prosvete posebno prosvetnega v svojem besnem premeščanju.) Pa, v kolikor je tu strah opravičen, je tudi dosti pretiran. Pred vsem mora imeti premeštitve gotovo obliko in uradniku se ni treba strašiti premeštitev, če nima odlok o njegovega oblike, ko vendar vemo, da se pogosto premeščajo uradniki tudi na brzojavni nalog. Odloki o premeštitvah morajo biti — po členu 114. uradniškega zakona — izdani z dekreti onih organov, ki so po zakonu pristojni, da izdajajo o tem odloke. Nadalje mora biti dekret izdan uradniku samemu. Končno mora biti ta dekret objavljen v »Službenih Novinah«, kar pomeni, da se uradniku ni treba seliti pred objavljenjem dekreta. Vse to so okoliščine, ki vsekakor preprečujejo nagla in nenadna premeščanja. Čitali smo nedavno odredbo ministra Pribičevića, s katero odreja, da mora premeščeni uradnik takoj odpotovati na novo službeno mesto. To se križa z zakonom. Uradnik mora biti najprej razrešen svoje dosedanje dolžnosti, od tedaj pa ima še 5 dni časa, da se javi v novo službo. Če bi se kak minister drznil izvesti svojo nezakonito pretnjo, bi bil sigurno desavouiran od drž. sveta. Premeščanje je omejeno tudi s tem, da ne more biti nikdo pred potekom dveh let, od kar služi na enem mestu, premeščen na drugo službeno mesto. A naposled bi se dalo govoriti o običnem pogoju premeštitev, o »neobhodni službeni potrebi«. Minister, ki bi ta razlog zlorabil, mora biti pripravljen na odgovor prej ali slej pristojnim faktorjem, v prvi vrsti narodni skupščini ali državni sodišču.

Mnogi uradniki so postali — zlasti pri teh volitvah — sredstvo za profizakonične režime mahinacije, to pa v mnenju, da so brezpogojno dolžni pokoriti se vsem odredbam predpostavljenih. To naziranje je povsem krivo. Pobija ga citirani zakon (čl. 120). Če uradnik vidi, da je naredba predpostavljenega nezakonita, ima pravico o njej navesti svoje pomisleke in zadržati njeno izvedbo. Šele če se naredba ponovi, in to brezpogojno pismeno, jo mora izvršiti, ali tudi tedaj ne, če je to, kar je odrejeno, zabranjeno s kazenskim zakonom. Če se uradnik postavi na to zakonsko stališče, ga bodo obvarovali pred eventualnimi slabimi posledicami disciplinski predpisi.

Čeprav je torej uradnikov položaj težek, vendar bi režim v svojih ukrepih manj uspeval, če bi se uradniki pritožili na podlagi zakona, t. j. če bi zakon bolje poznali in si bili popolnoma svesti svojih pravic. Naša opozicija je pogrešila, ko je obsojala absolutno vse, kar je bilo ustvarjeno v novi državi. Treba je priznati, da nam je ta prinesla zakone, ki so v marsikaterem pogledu zelo dobri in napredni. Tudi toliko napadana vidovdanska ustava sama — to priznavamo tudi mi, ki sicer odločno zahtevamo njeno revizijo — ima sijajna mesta; kako sijajna so, vidimo ravno v zadnjem času, ko jih je režim tako grobo žalil — oni režim, ki si je baje nadel nalogo, da varje vidovdanske ustave in zakone ter s to nalogo opravičuje vse svoje nastope!

T. G. Masaryk.

Danes praznuje T. G. Masaryk, predsednik CSR 75 letnico svojega rojstva. Masaryk je bil rojen dne 7. marca 1850 v Hodinu kot sin kočijaža. Ogromne so zasluge Masaryka za ustvaritev Češko-slovaške države. Prav tako je pa tudi jugoslovanska borba za osvoboditev tesno zvezana z Masarykovim imenom.

O 75 letnici predsednika Masaryka bomo spregovorili še v prihodnji številki. Priobčimo tudi več ilustracij, kar v današnji številki iz tehničnih razlogov ni bilo mogoče.

Friderik Ebert.

Dne 28. februarja dopoldne je umrl predsednik nemške republike Friderik Ebert.

Ebert je bil rojen 4. febr. 1871 kot sin krojača. Po končani ljudski šoli se je izučil sedlarstva. Najprej se je udeleževal v svojih strokovnih organizacijah in je bil leta 1913 izvoljen v načelstvo nemške socialno-demokratske stranke. Ebert se je z lastno energijo in samozavestjo pospel do odličnega zastopnika delavstva in je igral tudi v mednarodnem socialističnem gibanju veliko vlogo. Ponovno je bil izvoljen državnim poslancem. Po svetovni vojni je v revolucionarnih dneh prevzel mesto državnega kancelerja. Narodna skupščina ga je 11. febr. 1919 imenovala za začasnega predsednika nemške republike. Leta 1922 je bil Ebert po podpisu mirovne pogodbe in sprejetju weimarske ustave izvoljen predsednikom nemške republike. Letos bi potekla njegova funkcijska doba.

Ebert nima samo ogromnih zaslug za nemško socialistično delavstvo, ampak so tudi njegove zasluge za konsolidacijo Nemčije nemisljive. Posebno se je Ebert izkazal za modrega državnika v dneh, ko so divjali po Nemčiji komunistični prevratni elementi. Z odločnimi in smiselnimi ukrepi je zlomil vse komunistične puče.

Vsa Nemčija brez razlike strank žaluje danes ob grobu nenadoma umrlega predsednika Eberta.

Pred zasedanjem narodne skupščine.

Opozicija je s proglasom bloka narodnega sporazuma in ljudske demokracije jasno povedala, da ne pričakuje od Pašića ali Pribičevića rešitve notranje političnih sporov in da je zato vsak razgovor z njima tudi nemogoč. S to precizno izjavo je onemogočeno slepomišenje in intrigiranje s strani vladajočih. Obenem je pa izražen apel na oni del radikalne stranke, ki se ne strinja z današnjim vladnim sistemom in ki stremi za izmirjenjem napetih političnih odnosov.

Blok narodnega sporazuma je izdelal točen program svojih zahtev v pogledu na ureditev države. Izjavil se je za monarhijo in za najširšo samoupravo. Ker se je bloku narodnega sporazuma pridružila tudi HRSS je s tem Radić odstopil od svojih radikalnih in neizvedljivih zahtev po seljaški republiki in se s tem izrekel za realne in dosegljive cilje. Program bloka Narodnega sporazuma pomeni torej velik korak h konsolidaciji naše države. O programu bloka narodnega sporazuma je bil obveščen tudi kralj.

Najbolj zanimivo vprašanje je sedaj to, ali se bo opozicija udeleževala skupščinskega dela, ali bo pa proglasila abstinenco. V vseh strankah opozicijskega bloka je možna struja, ki se izreka za abstinenco, ker je prepričana, da je vsako uspešno delo v narodni skupščini onemogočeno, dokler so na vladi ožji prijatelji Pašića in Pribičevića. Zmernejši politiki so pa zopet mnenja, da je abstinenco taktika a priori odklanjati. Kakšno stališče si bo osvojila opozicija, dosedaj še ni sklenjeno. Odločitev bo padla v prvih dneh skupščinskega zasedanja, ko bo znana vladna deklaracija in znano, kakšno stališče bo zavzemala večina v verifikacijskem odboru. Za slučaj, da bi se večina odločila, da ne verificira več mandatov opozicije, je prav verjetno, da bo opozicija izvajala najdalekosežnejše konsekvence, ki se v skrajnem slučaju ne bi ustavile tudi pred — abstinenco. Če bi vsa opozicija zapustila narodno skupščino, lahko pričakujemo ponovne volitve v jeseni.

Ljuba Jovanović je iz »zdravstvenih« razlogov odklonil ponovno izvolitev za skupščinskega predsednika. Očividno se umika Jovanović v ozadje, da bi bil v ugodnem momentu pripravljen kot navezan in ugleden član radikalne stranke poseči v razplet politične krize.

Naj vladno časopisje še tako zatrjuje, da je v nacionalnem bloku popolno soglasje, ne izbršje dejstva, da so radikali zelo ozlovoljeni na samostojne demokrate. Razne organizacije radikalne stranke so že ponovno protestirale proti nastopom samostojnih demokratov in zahtevale, da se vpliv Pribičevićevih prijateljev primerno omeji.

Sklepi strank bloka narodnega sporazuma.

V sredo, dne 4. t. m. je v Zagrebu zborovalo Hrvatsko narodno zastopstvo, ki je odobraval vstop HRSS v blok narodnega sporazuma in se v tem okviru izrekala za enotno parlamentarno zajednico z enim predsednikom, ki je odgovorna plenumu vseh članov bloka. Hrvatsko narodno zastopstvo se izrekalo tudi za deloven program bloka narodnega sporazuma in priznava vidovdansko ustavo ter se izrekalo za monarhijo in parlamentarizem angleškega tipa. Hrvatsko narodno zastopstvo se izrekalo dalje za parlamentarno abstinenco, posebno v tem slučaju, če bi obstalo sedem narodnih poslancev HRSS še po 7. m. v. v zaporih.

Zboroval je tudi klub poslancev Davidovičeve demokratske stranke in klub poslancev Slovenske ljudske stranke, ki so vsi enoglasno odobrili vstop v blok narodnega sporazuma.

Sklepi opozicijskih strank dokažejo, da je opozicija popolnoma enotna in da so neresnične vesti, ki jih je razširjalo vladno časopisje, da je posebno v demokratski stranki računati z razkolom.

Protest dr. Mačka in tovarišev.

Imenom zaprtih poslancev HRSS je poslal dr. Maček na policijsko ravnanje pismo, v katerem protestira, da se jih nezakonito pridružuje v internaciji, oziroma v zaporu. Dr. Maček ugotavlja v pismu, da se stane 7. t. m. skupščina in da so on in tovariši dolžni, da po poslovniku sodelujejo pri sejah parlamenta. Dr. Maček zahteva zato, da se njega in njegove tovariše takoj izpusti na svobodo.

Seja radikalnega kluba.

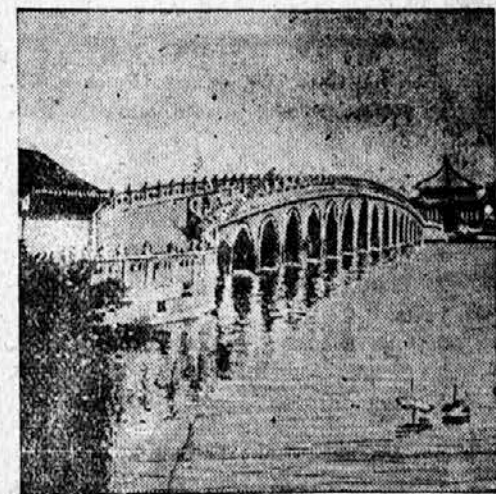
Poslanski klub radikalne stranke je imel sejo, na kateri je govoril Nikola Pašić. Povedal ni ničesar novega. Izrekel se je proti federativni ureditvi države. O ustavi je izjavil Pašić, da jo je mogoče spremeniti šele tedaj, če bi se izkazalo, da je to potrebno. Zaenkrat so pa radikali odločeni izvesti vidovdansko ustavo v vseh točkah. Na seji je bil izvoljen širši odbor 50 poslancev, ki bo izvolil iz svoje srede nato ožji odbor 10 poslancev.

Odlični radikali odklanjajo odgovorna mesta.

Radikali se prav dobro zavedajo, da je z ozirom na sklepe bloka narodnega sporazuma v sedanjí obliki vladna pozicija zelo omajana. Prepričani so, da mora priti v bližnji bodočnosti do velikih izprememb. Odlični radikalni voditelji stopajo v ozadje, da bodo pripravljani za slučaj, ko se bo spremenil politični kurz. Dosedanji ministri dr. Srškić, Krsta Miletić, Velja Vukičević in Marko Trifković ne vstopijo v rekonstruiran kabinet. Ravnotako se sedaj službeno potrjuje, da Ljuba Jovanović ne prevzame mesta skupščinskega predsednika.

Samostojni demokrati prosijo za sprejetje v radikalni klub.

Samostojni demokrati životarijo na račun radikalov. Kakor hitro bi se izvršila v parlamentu pregrupacija, v tistem trenutku ostanejo samostojni demokrati izolirani. Radikali jih danes trpe poleg sebe samo zato, ker jih slučajno potrebujejo. Samostojni demokrati so zato že ponovno poskušali, da se priključijo radikalni stranki in naj bi tudi žrtvovali svojo strankarsko samostojnost. Radikali so pa dosedaj gladko odbili vse ponudbe samostojnih demokratov, ker se radikali boje, da bi s Pribičevićem dobili v klub preagresivnega politika. Ker so se dosedaj izjavila prizadevanja kluba SDS kot celote, so pričeli posamezni samostojni demokrati prositi za vstop v radikalno stranko. Tako poročajo časopisi, da sta samostojno demokratska poslanca Miloje Tripalo in dr. Čudić poslala radikalnemu poslanskemu klubu dopis, kjer prosita za sprejem v radikalni klub in izjavljata, da sta izstopila iz samostojne demokratske stranke in se sedaj smatrata pristašem radikalne stranke. Čuje se, da se bodo Tripalo in dr. Čudić pridružili še nekateri drugi poslanci SDS. Kakor se vidi, se krha v SDS.

Most v Peking.

Slika nam kaže krasen most, ki se nahaja v Peking, glavnem mestu Kitajske. Most je zgrajen iz samega belega marmorja.

MALA ANTANTA.

Kakor poroča beogradsko »Vreme« se vrši sestanek male antante koncem marca v Bukarešti. Detajlni program sestanka še ni ugotovljen. Vrše se pa že razgovori o vseh problemih, ki intereso malo antanto z ozirom na spremembe v evropski politiki.

KONFERENCA V FIRENZI.

V Firenzi se vrši italijansko-jugoslovanska konferenca, katere glavna naloga je spraviti v sklad interese obeh držav z ozirom na Reko. Jugoslovanski delegaciji načeljuje minister dr. Otokar Ribaf, italijanski pa senator Anartieri. Pogajanja ne bodo zaključena pred veliko nočjo. Po poročilih iz Firenze je potek dosedanjih razgovorov zadovoljiv.

ČESKOSLOVAŠKA.

Med vladno koalicijo v CSR so nastala v cerkveno-političnih zadevah velika nasprotja. V ospredju je rešitev vprašanja o ločitvi cerkve od države. Ko je bila stvorjena vladna koalicija so pristali klerikalci na to, da se loči država od cerkve. Tudi danes trdijo klerikalci, da so se vedno za ločitev cerkve od države, vendar pod pogojem, da se ločitev izvede v sporazumu z Vatikanom. Socijalist. stranke vladne koalicije so pa mnenja, da je v vprašanju ločitve cerkve od države kompetentna edinole Českoslovaška in da se Vatikan nima vmešavati v to interno zadevo države. Dalje je v cerkveno-političnih zadevah nastal spor ob priliki, ko je slovaški episkopat izdal pastirsko pismo, v katerem citirajo razglasa, da je klerikalna stranka edina zastopnica katoličanov in da socijalisti niso upravičeni reflektirati na cerkveno zaščito in obrede. Poleg tega vsebuje pastirsko pismo polno trditve, ki imajo naravnost protidržavni smisel. Českoslovaška politična javnost je sprejela pastirsko pismo kot napoved kulturnega boja. Proti pastirskemu pismu so nemški socijalni demokrati vložili v parlamentu ostro interpelacijo, ki pa dosedaj še ni rešena. Med tem so imeli klerikalci konferenco, na kateri so sprejeli resolucijo, v kateri pravijo, da vsebine pastirskega pisma ni smatrati protidržavnim in da ne krati ustavnih svobod. V splošnem se pa klerikalci še naprej izjavljajo za obstoječi vladni sistem v CSR in odklanjajo odgovornost za posledice, ki bi nastale vsled sporov v cerkveno-političnih vprašanjih. Resolucija klerikalne stranke ni razširila političnega položaja in bi ne bilo prav nič čudnega, če bi v vladi izbruhnila kriza. Za ta slučaj bi iz vlade izpadli klerikalci, katere mesta bi izpolnili nestrankarji. Najodločnejšo opozicijo zavzemajo proti klerikalcem narodni socijalisti, ki bodo v parlamentu tudi protestirali proti klerikalni resoluciji glede protidržavnega nastopa slovaških škofov.

HJALMAR BRANTING.

Bivši švedski ministrski predsednik Hjalmar Branting je umrl 24. m. m. Branting je bil eden izmed voditeljev druge internacionale. Z neutrudljivo energijo je ustvaril iz neznatne švedske

socijalno demokratične stranke veliko in vplivno stranko, ki je imela v letih 1921 do 1923 v svojih rokah švedsko vlado, kateri je predsedoval umrli Branting. Med svetovno vojno se je Branting odločno postavil na stran antante in je vodil oster boj proti švedski konservativni stranki, ki je bila prijazna Nemcem. Brantingu gre zahvala, da je Švedska med vojno varovala strogo nevtralitet. Branting je bil tudi vnet zagovornik ideje Zveze narodov. Kot socijalist se je prišteval Branting zmernejši struji in je bil nasprotnik vratolomnim eksperimentom in prenapljenim socializacijskim poizkusom. Branting je bil rojen 23. nov. 1860. V državni zbor je bil izvoljen leta 1896 kot prvi socijalist. Leta 1917 je bil v liberalno-socijalističnem kabinetu finančni minister. Branting je bil član sveta Zveze narodov.

BULGARSKA.

V sobranju se obravnava predlog o zakonu o zaščiti države. Tudi razni zastopniki opozicijskih strank so izjavili v debati, da je potreben izjemni zakon proti boljševiški propagandi.

FRANCIJA.

Parlament je z veliko večino izglasoval budžet. — Trgovska delegacija je z Nemčijo podpisala provizorni trgovski dogovor.

ZEDINJENE DRŽAVE.

Kakor vedo povedati časopisna poročila so Zedinjene države revidirale svoje dosedanje odklonilno stališče glede priznanja sovjetske Rusije. Zadnje dni je pričela ameriška vlada temeljito obravnavati rusko vprašanje. Predsednik Coolidge je zaslal še razne odločilne ameriške politike o vprašanju priznanja sovjetske Rusije. Tudi sovjetsko vladno časopisje se zadnji čas obširno bavi z novo preorientacijo ameriške zunanje politike.

ANGLEŠKA.

Vsled ofenzive podjetnikov v Angliji, katere podpira sedanja konzervativna vlada, proti interesom delavstva, je šest najmočnejših strokovnih organizacij Trade Union sklenilo, da se proglasi generalni štrajk, kakor hitro podjetniki ne opuste svoje sovražno ofenzivne gonje proti delavstvu. V isti zadevi bo zborovala tudi zveza rudarjev, železničarjev in transportnih delavcev. Če bi res prišlo do generalnega štrajka na Angleškem, bi bil to največji dosednji štrajk na svetu. Štrajka bi se udeležilo na stotisoče delavstva.

TURČIJA.

Proti angorski vladi so se uprli prebivalci Kurdistana, ki se nahaja na meji Turčije, Iraka in Perzije. Upor ima verski značaj. Verski kurdistanski konzervativci niso zadovoljni z republikansko angorsko vlado. Angorska vlada je proglasila v celi Anatoliji mobilizacijo in poslala nad Kurde armado pod poveljstvom Kiasim paše. Z uporom v Kurdistanu je položaj Kemal-paše zelo oslabilen.

Nadomestne volitve v obrtno sodišče.

V nedeljo 8. marca se vrše nadomestne volitve prisodnikov v obrtno sodišče. Našim volilem priporočamo, da volijo naslednje kandidate:

Za skupino I. Veliki obrati:

Za prisodnike:

1. Makso Repše, stavec, Frančiškanska ulica 6,
2. Josip Krištof, čevljar, Sv. Petra c. 72,
3. Leopold Zorž, strugar, Dunajska c. 85,
4. Janko Cvajnar, tovar. delavec, Medvode.

Za namestnike prisodnikov:

1. Josip Kralj, delavec, Slomškova ul.
2. Matija Kordeš, mizar, Slomškova ulica 16.

Za prisodnike prizivnega sodišča:

1. Josip Karu, usnar, Sv. Petra c. 72.
2. Vinko Strnad, strojni stavec, Wolfova ul. 1.

Za skupino II. Mali obrati.

Za prisodnike:

1. Franc Bizovičar, mizar, Sp. Šiška.
2. Franc Piškur, strojni stavec, Dunajska cesta.
3. Ivan Klavžar, čevljar, Turjaški trg 1.
4. Gregor Kuhelj, krojač, Sodna ul. 3.
5. Franc Kolenc, pekar, Rimska c. 5.

Za namestnike prisodnikov:

1. Martin Čvek, pekar, Sv. Petra c. 45.
2. Josip Bezla, mizar, Rimska c. 16.
3. Jože Kramar, čevljar, Celovška cesta.

Za prisodnika prizivnega sodišča:

1. Josip Hibšer, strojni stavec, Wolfova ulica 12.

Skupina III. Trgovinski obrati:

Za prisodnike:

1. Ivan Jeločnik, knjigovodja, Ljubljana.
2. Franc Vrhunc, skladiščnik, Ljubljana.
3. Rado Rozman, skladiščnik, Ljubljana.
4. Leopold Kolman, potnik, Ljubljana.

Za namestnike prisodnikov:

1. Fran Čebašek, trgovski potnik, Ljubljana.
2. Franjo Puncer, poslovođa.

Za prisodnike prizivnega sodišča:

1. Ignacij Završnik, poslovođa, Ljubljana.
2. Vinko Zalaznik, revizor.

Volilci in zaupniki naj pazijo na glasovnice. Vsaka glasovnica ima na eni strani označbo volilni razred delavcev, na drugi skupino, katere skupine je.

Vsi volilci člani naših organizacij ali naši somišljeniki naj volijo le kandidate, ki jih zgoraj priporočamo. Kandidate je napisati na glasovnico po zgornjem vrstnem redu in razločno. Volitev se udeležite vsi, ker so velevažne.

Tajništvo NSSZ.

OBLEKE NA OBROKE
O. BERNATOVIČ
LJUBLJANA, MESTNI TRG

Za sanacijo strokovnega pokreta.

V zadnjem času so se pojavili v »Delavcu« in »Pravici« prvi glasovi o zblizanju strokovnih organizacij v svrhu sanacije delavskega pokreta. Mi smo že v prvem početku našega dela začeli misliti in tudi delati na tem polju. Žal smo takrat nateleti na gluha ušesa in smo potem vsak tak nov poskus opustili. Težak položaj pa, v katerega je prišlo delavstvo v naši državi je pričel siliti vse merodajne faktorje, da se prično baviti z vprašanjem skupnega nastopa vseh strokovnih organizacij v svrhu sanacije teh težkih razmer. Veselo dejstvo je, da se je oziroma odbor Strokovne komisije že bavil s tem vprašanjem in sklenil, da bo vsa taka pošteno misleča stremeljenja z vsilo podpiral. Tudi Jugoslovanska strokovna zveza se izjavlja za aktivno udeležitev delavskega sanacijskega procesa. Mi že začetkoma povdarjamo, da smo na tem že delali, a žal brez uspeha. Upajmo, da bo sedanje delo na tem polju imelo več uspeha, če bodo vsi zainteresirani pokazali mnogo dobre volje in samozatajevanja. Mi pozdravljamo vsak tak pokret, ki skuša ozdraviti nezno delavsko stanje in bomo znali tudi pri tem pokretu iskreno sodelovati. Želimo, da bi se to vprašanje čimprej in zadovoljivo rešilo.

Upravni odbor NSSZ ima svojo sejo v nedeljo 15. marca ob 2. uri popoldne v strokovnem tajništvu. Iz razposlanih vabil je razvidno, da je glavna točka dnevnega reda, glavni zbor, ki se bo vršil prve dni maja na Jesenicah. Zato naj se te seje udeležijo vsi bratje odborniki zanesljivo in točno.

Trbovlje. V nedeljo, dne 8. t. m. ob pol 3. uri popoldne se vrši v prostorih gostilne Pravič plenarna seja NSSZ, na katero so vabljeni vsi člani podružnice. Na seji poroča strokovni tajnik brat Kravos iz Ljubljane. Vabimo vse brate, da se te seje polnoštevilno udeležijo.

Jesenice. V nedeljo 1. marca t. l. je tukajšnja podružnica priredila strokovno predavanje in sicer je v novem pravilniku bratovske skladnice predaval g. Šetinc. Po predavanju se je vršil članski sestanek, na katerem je poročal brat Kravos iz Ljubljane. V kratkem priredi podružnica novo predavanje, ker se je pokazalo, da so predavanja za delavski pokret velevažna. Podružnica se že vnaprej pripravlja za glavni zbor NSSZ, ki se letos vrši na Jesenicah. Prosi tudi ostale podružnice, da se na ta naš največji praznik pripravljajo.

Podružnica NSSZ v Ljubljani ima svojo redno sejo v nedeljo, dne 8. t. m. ob 10. uri dopoldne v strokovnem tajništvu. Radi važnosti dnevnega reda, prosim vse odbornike za zanesljivo udeležbo in točnost. — Predsednik.

Vsem podružnicam NSSZ. Dva meseca nas ločita od glavnega zbora, ki se letos vrši na Jesenicah. V nedeljo, 15. t. m. se vrši seja upravnega odbora, ki bo sklepala podrobnosti o glavnem zboru. Podružnice, ki žele predložiti kakšne posebne predloge glavnemu zboru, naj iste čimprej predložijo osrednjemu vodstvu, da se bo o njih sklepalo že na prihodnji seji upravnega odbora. Na vsak način pa naj se podružnice že naprej pripravljajo za glavni zbor, ki, kakor rečeno, ni daleč. V kratkem odpošljemo nove okrožnice, ki bodo dajale navodila za

glavni zbor. Tem okrožnicam bo posvetil vso pažnjo, zato vas na iste že danes opozarjamo. Bratje! Letos bomo v naši sredi imeli tudi zastopnike Československe obeh delnic iz Prage, zato se moramo čim bolj pripraviti za glavni zbor, da bo naš uspeh čim lepši. Na delo torej vsi, ki ste v to poklicani. — Tajništvo.

Zaposlenje domačih delavcev v naših podjetjih. Ministrstvo trgovine in obrti je ponovno izročilo ministrstvu za socialno politiko predstavo, v kateri se zahteva, da se na podlagi zakona o zaščiti delavstva v naših podjetjih zaposlijo le domače moči, češ, da je v nekaterih podjetjih še vedno veliko število inozemcev, ki se lahko brez škode izmenjajo z našimi ljudmi. Obenem naj se ugotovi število teh inozemcev, ki so zaposleni v naših podjetjih. — Radovedni smo, če bo ta ponovna predstava kaj pomagala. Mi smo opetovano opozarjali na nevarnost množitve tuje delovne sile, v času, ko vlada pri nas velika brezposelnost, a smo vedno nateleti na gluha ušesa. Danes je pa menda prav težko tuje odpraviti, posebno še v nemških in takozvanih »nacionaliziranih« podjetjih, kjer vladajo nemški ravnatelji, ki so sami tuji. Mi bomo z naše strani pričeli z objavo onih podjetij, ki zaposlujejo nepotrebne tuje. Videli bomo, če bo kaj pomagalo.

Srečna Českoslovaška. Pravzaprav srečni delavci v tej državi, ker se s 1. aprilom vpelje nov način izplačevanja brezposelnih podpora in sicer takozvani »Geutske« sistem. Podpore za brezposelne bodo s 1. aprilom izplačevale same strokovne organizacije in sicer na račun strokovnih državnih blagaj. Vsak brezposeln delavec, ki bo prejel podporo od svoje strokovne organizacije, bo prejel še enkrat toliko s strani države. O tem sistemu izplačevanja bomo še spregovorili. Pri nas pa še dolgo ni misliti o vpeljavi Geutskega sistema, ker pač nimamo moči, da bi to izvajali. Nam še dolgo ne bo sijalo sonce, kot sije v modernih državah.

Blejska Dobrava. Pretečeni mesec bi se bila v naši tovarni kmalu zgodila velika nesreča vsled nepažnje nekega delavca. Z nerodnim prižiganjem s žepnim prižgalnikom je delavec K. zažgal oblanico. Nastal je požar, ki pa je bil po gasilih kmalu udušen. Za to nerodnost je bil dotični delavec kaznovan s takojšnjim odpustom. Podvzelo se so tudi stroge mere, da se take nesreče ne pripetijo več.

Statistika. V letu 1924 je bilo prijavljenih ministrstvu za socialno politiko 148 tarifnih pokretov radi povišanja zasluzka, v katerih je bilo zainteresiranih 24.625 delavcev. Največ tarifnih pokretov je beležili v oblačilnici in hranilni industriji. — V letu 1924 je bilo prijavljenih 7297 nesreč pri delu, od teh 144 smrtnih, 14.277 nesmrtnih nesreč se je dogodilo pri strojih, dočim je bilo pri strojih smrtnih nesreč 33.

Brezposelnost. V novembru l. 1924 je znašala brezposelnost v Ameriki povprečno 10 do 12 odstotkov vsega delavstva. Brezposelnost je tamkaj še vedno velika. V Nemčiji se je zvišalo od srede januarja do 1. februarja t. l. število brezposelnih, ki prejemajo državno podporo od 586 na 591 tisoč. Koliko je brezposelnih v naši državi pa menda nikoli ne zveemo. Lahko pa rečemo, da so številke ogromne.

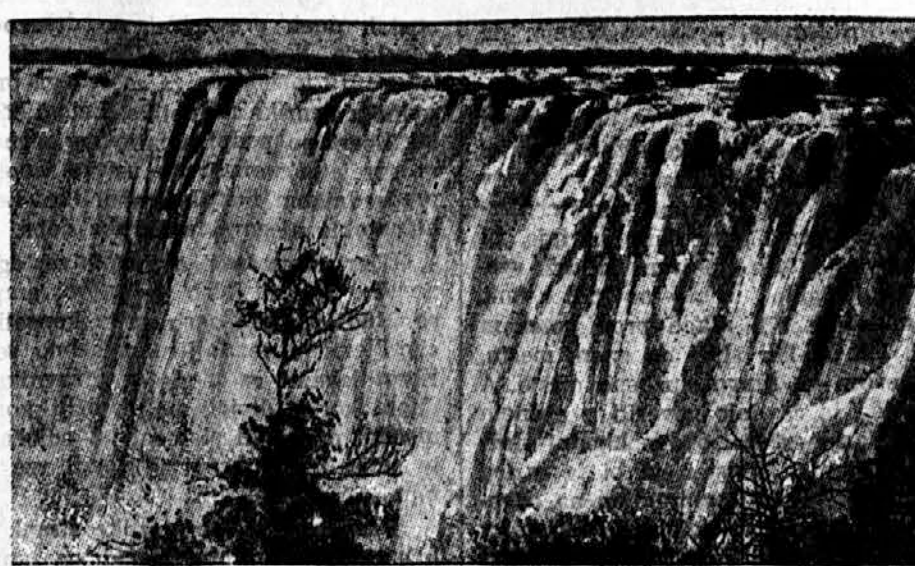

Pozor, »Bratstva«! — Mladinska izobraževalna društva »Bratstvo«, ki so dobila koncem februarja sezname o zaostali naročnini, prosimo, da se takoj odzovejo z vplačilom. — Najbolj točni so bratje v Kotredžu, ki so takoj v prvih dneh marca poravnali naročnino. Posnemajte! — Uprava »Nove Pravede«.

Knjižnica »Bratstva« v Ljubljani posluje redno vsak tork in soboto od 6. do 8. ure zvečer v Pulpanovi čitalnici v Gajevi ulici (za Ljubljansko kreditno banko). Do izposojevanja knjig imajo pravico vsi člani NSS, NSSZ in mladinskih organizacij NSS.

proti izkaznici svoje organizacije. Vpisnina in izkaznica stane 5 dinarjev. Za vsako izposojeno knjigo je plačati 50 par izposojevalnine. Vabimo vse člane imenovanih organizacij, da se poslužujejo naše knjižnice. — Darujte knjige za našo knjižnico!

»Bratstvo« v Zagorju ob Savi priredi večji sestanek vseh bratov in sester v nedeljo dne 8. marca v društvenem lokalu. Dnevni red sestanka je poročilo vseh glavnih društvenih funkcionarjev, delo »Bratstva« za bodoče in raznoterosti. Ker bo ta sestanek važen za vsakega člana, je dolžnost vseh, da se sestanek udeležijo.

F. P.

Naša bodočnost.

Motreč valovanje ljudske politične orientacije moremo opaziti, da se v poslednjem razdobju političnih življenja široke mase našega naroda odvrtačo od strank, ki zastopajo razredno stališče ter se nagibljejo k strankam, ki pod svojim okriljem združujejo vse plasti sedanjega socialnega družbe nasprotujočih si teženj in zahtev.

Tega pojava pa ni zabeležiti le pri nas, ampak ga moremo opaziti tudi pri drugih mlajših in politično manj zrelih narodih, dočim drugi, predvsem starejši in politično izšolanejši narodi prikazujejo gibanje v nasprotni smeri. Pri Angležih, Nemcih in Francozih moremo opazovati znaten porast političnih grupacij in strank, ki s svojim programom zasledujejo socialistično smer. Stari liberalizem v vseh svojih formah tamkaj gineva in njegovi nekdanji pristaši prestopajo v labor socialističnih strank.

Prepričani smo, da bodo isto razvojno pot prej ali slej hodili tudi naši današnji pripadniki liberalnega nazora, pa bodisi da so danes pristali še tega ali onega bolj ali manj pristnega demokratizma. Za svojo nalogo si štejejo, da odvrtno ljudstvo od protisocialistične orientacije, in ga privedemo na pravo pot, ki nam jo kažejo zapadni, kulturni in polit. zreli narodi in pospešimo naravni razvoj v mišljenju naših mas. Delati moramo na predpogojih socializacije mišljenja naših slojev in to tako onih, kojih delo je pretežno duševno, kot onih, kojih delo je izvešine manualno. Sicer izgleda, da je naloga pri drugih lažja, kajti pri intelektualcih moremo opaziti paradoksen pojav, da so vzgojeni v raznih stanovskih predhodkih, težje dostopni spoznanju svojih pravih in skupnih materialnih in duševnih interesov kot ročni delavci.

Zavedajmo se pa, da bomo spoznanje v te vrste prinesli le z živo in pisano besedo, s svojim kulturno-prosvetnim delom. Povedniti nam je svoj tisk, poglabiti ga po duševni vrednosti, pojačati nam je svoje kulturno-prosvetno delovanje. Naša predavanja in vse naše kulturno in prosvetno delo mora prevečati sveži duh narodnega socializma in na tem delu moramo zastaviti svoje sile vsi, ki se čutimo sposobne doprinesiti nekaj k napredovanju in razširjenju naše misli. V našem delu je naša bodočnost.

ZAHVALA.

Podružnica UJNZ Ljubljana II mi je priredila povodom odhoda po 40 letnem službovanju v pokoj jubilejni slavnostni večer. Dasi ravno sem od ustanovitve član naše organizacije, vendar do tega večera nisem mislil in vedel da je tovariška zvest tako globoko ukoreninjena in razširjena med našim članstvom, šele na tem večeru sem to ugotovil in spoznal. Sreče mi je drhtelo in utripalo, oko se je solzilo in duša je vriskala veselja, ko sem stopil v okrasno okrašeno slavnostno dvorano, zasedeno do zadnjega kotička, po res dobrih in odkritih prijateljih in tovarših. V neizbrisnem spominu mi ostane ta večer in lahko trdim, da je bil to najlepši večer mojega življenja. Ne najdem primernih besed, s katerimi bi izrazil svojo globoko zahvalo za vse to, kar je videlo oko, kar je slišalo uho in čutilo srce na tem večeru. Ker mi ni mogote, da bi vsakemu posebej izrazil svojo globoko zahvalo, dovolite mi dragi tovariši in prijatelji, da to storim tem potom.

V svojem kakor tudi v imenu svoje družine se najiskrenejše zahvaljujem predvsem podružnici Ljubljana II za prireditve tega večera in krasno darilo. Nadalje se zahvaljujem vsem tovarišem govornikom kakor tov. Rotarju, Deržiču, Finžgarju, Zupanu in Miculiniču za krasne v sree segajoče besede. Zahvaljujem se nadalje godbi železničarskega društva »Sloga«, ki je z neumornim sviranjem dvignila slavnostno razpoloženje udeležencev; in končno se zahvaljujem vsem tovarišem in tovarišicam, ki so prihiteli na ta večer in pokazali s tem čut kolegijskosti do svojega tovariša.

Vsem skupaj torej še enkrat moje najiskrenejšo zahvalo.

Franc Simončič, l. r.

Premog trboveljski, libovski in črnomajski, drva, koks, oglje, šlezjske brikete do- bavi, »Ilirija« LJUBLJANA, Kralj- bavi, »Ilirija« Petra trg 8, tel. 220
Plačilo tudi na obroke.

Največji vodopadi.

Največji vodopadi na svetu so Viktorijini slapovi na reki Zambezi v južni Afriki. Množina njihove vode je približno petkrat večja od vode Niagare in višina znaša 900 m. Vendar pa na gledalca ne vplivajo tako impozantno, kakor slapovi Niagare, ker vseh ni mogoče pregledati z enega mesta. Kljub temu so največja prirodna zanimivost na svetu. Zambezi namreč ne pada — kakor ostali vodopadi — z višje ležeče pokrajine v dolino, marveč teče po valoviti krajini, v kateri se odpira navzdol, v smeri toka, globoka razpoka, ki bo najbrž vulkaničnega izvora. Velikanske množine vode se zlivajo v to razpoko. V nasprotni steni si je voda pregledala odtok in šele sedaj se vali v globino. Koncem razpoke, ki je dolga 2 km, pada mogočna reka približno 120 m globoko.

IZ STRANKE

Vsem krajevnim organizacijam in zaupnikom NSS!

Pri zadnjih skupšinskih volitvah nismo prodri, vendar smo pa dobili častno število glasov, kar dokazuje, da imamo veliko število idejnih pristašev. Ti naši kadri so nam garancija, da bodo v bodoče naši uspehi povolnejši, posebno ako bomo v organizatoričnem smislu storili svojo dolžnost. Predvsem je potrebno naše krajevne organizacije utrditi in jim dati življenjske pogoje. Vsak naš pristaša mora biti agitator in organizator, Povsod, kjer imamo primerno število somišljenikov, moramo nemudoma ustanoviti novo krajevno organizacijo, ker so volilni rezultati pokazali, da smo obdržali svoje pozicije samo tam, kjer je bila organizacija dobro izvedena. Sedaj moramo takoj na delo, da število naših organizacij podvojimo. Krajevne organizacije morajo redno tedensko klicati zaupniške sestanke in vsaj enkrat mesečno pa širše sestanke, ali zaupniške zborovanja.

Vsako priliko moramo tudi izrabiti za pridobivanje naročnikov za »Novo Pravdo«. Vsak zavezanec naroden socialist naj skuša pridobiti najmanj tri nove naročnike in bo na ta način kar največ koristil našemu pokretu. Ni pa dovolj, da imamo naročnike, temveč moramo tudi naročnino redno plačevati.

Centralno strankino tajništvo valed tega poziva vse naše krajevne organizacije in zaupnike, da delo v svojih organizacijah poživijo in da se ravno točno po navodilih v okrožnicah in »Novi Pravdi«. Do srede aprila morajo imeti vse naše krajevne organizacije obne sbe in zaupniška zborovanja, da se na ta način temeljito pripravimo za strankin sbe, ki se bo vršil začetkom maja. Pripravimo se resno, da bo ta sbe sijajna manifestacija narodno socialistične misli.

Seja osrednjega izvrševalnega odbora NSS se bo vršila v nedeljo 15. marca ob pol 10. uri v spodnjih strankinih prostorih. Narodnega doma. Dnevni red je razviden iz vabil. Pozivljamo vse člane osrednjega izvrševalnega odbora, da se te seje prav zanesljivo udeležijo, ker se bo na seji razpravljalo o jako važnih strankinih zadevah.

Seja organizacijskega odseka NSS se bo vršila v četrtek 12. t. m. ob 8. uri zvečer v strankinem tajništvu. Vsi člani odseka so naprošeni, da se udeležijo te seje točno in polnoštevilno.

Celjsko okrožje.

Članski sestanek celjske krajevne organizacije se je minulo soboto vršil v klubovi sobi hotela pri Zmuru (Zvezda) ter je bil tokrat dobro obiskan. Nadaljevalo se je s čiščenjem, ki bode tekom meseca marca menda lahko gotovo tako, da se bode potem lahko sklical izvanredni občni zbor in se pri istem izvolili novi funkcionarji. Vsi članski sestanki, kolikor se jih je dosedaj vršilo, so pokazali, kako potrebni so, kajti uspehi in sadovi se že kažejo. Doznali smo pri teh sestankih stvari, ki bi si jih poprej niti predstavljali ne bi bili in je torej vedno bolj očitno, da je bil najkrajnejši čas, da smo izločili vse, ki jim strankina organizacija ni bila nikdar sveta, ampak so jo le izkoriščali.

Celjska krajevna organizacija sklicuje prihodnji članski sestanek za soboto, dne 7. marca in se bode isti zopet vršil kakor poslednji v klubovi sobi hotela pri Zmuru. Ker je med tem časom večina organiziranih članov že podpisala pristopne izjave in je tudi že mnogo članov plačalo strankini davek ter letno članarino, je gotovo, da bode torej tudi prihodnji članski sestanek prav dobro obiskan, kar je v interesu stranke le želeli in so vsi zvesti pristaši k sestanku srčno povabljeni in dobrodošli. Tovariši, polagajte veliko važnost na to, da se vsaj enkrat na teden vidimo ter se pri sestankih pogovorimo, ker vršite s tem hvalevredno delo in pomagajte odboru, da prevzeto nalogo čimprej častno izvrši. Toraj obilno, polnoštevilno udeležbo! Opomine in pooblaščenosti položimo na nobili teden od blagajnika po pošti vsi oni člani, katerim dosedaj ni bilo mogoče priti osebno poravnati k blagajniku v pisarno strankinega davka in pa letne članarine. Če bi bil kdo prejel opomin in položico po

pomoti in ki je svoje obveznosti že izpolnil, naj to oprosti, ker je pri velikem številu članstva vendar mogoče, da se to in ono preze, zlasti če se pomisli, da je tovariš blagajnik, ki opravlja obemem tudi tajnikove posle, s strankinim delom neizmerno obložen. Vsi člani pa, ki so položnice prejeli in so z dajatvami še v zaostanku, so naprošeni, da sedaj zadostijo svojim dolžnostim ter predpisane in dolžne prispevke plačajo, da lahko potem končno ugotovimo definitivno število članstva ter vidimo, kje je bil plevel in ljulika, ki sta rodila izdajstvo.

Letni prispevek in strankin davek bi moral in naj bi plačal pač vsak organiziran pristaša, kajti znesek je zares tako malenkosten, da naj ne bi bilo izgovora. Povedali in zapisali pa smo že ponovno, da so tudi tozadevno mogoče izjeme po sklepu odbora, ki se bode pri uvaževanju vrednih razlogov vedno rad oziral na posamezne tozadevne želje in prošnje, ki se naj zaupno sporočijo tovarišu blagajniku, da jih isti predloži pri seji v definitivno rešitev. Odbor pozna izredne razmere nekaterih zvestih in vnetih pristašev ter težkoče v vsakdanjem življenju, zato pa bode vse take slučaje obravnaval vedno s potrebno diskretnostjo in tovariško obzirnostjo. Prav tako dober pristaša je oni, ki zvesto z nami gre in voli, četudi je revež, kakor oni, ki je rojen pod srečnejšo zvezdo in lažje odrine kak obulus.

Novi člani. Poročati moramo razveseljivo dejstvo, da se je prijavilo v poslednjem času precejšnje število novih članov, ki jih bomo lahko že pozdravili pri prihodnjem članskem sestanku. Iz razumljivih razlogov pač imen ne navajamo; tovariši, stari in novi člani, vabimo Vas, pridite k članskim sestankom, da se tam spoznate in da bode videli kako se naše vrste jatiijo in kako smo nadomestili one vrzeli, ki so nastale v poslednji dobi čiščenja.

Turistovski klub bode osnovali v okvirju krajevne organizacije nekateri vrli planinci pod vodstvom navdušenega novega člana Savinčana. Mi ta pokret najtopleje pozdravljamo.

»Nova Pravda«. Pri reorganizaciji in naših notranjih delih na žalost še najdemo, da se naše glasilo »Nova Pravda« še vse premalo čita. Tovariši! Ne pustite si tega očitiati in naročite si list vsi, prav vsi brez izjeme, pa pustite vsa druga trobila, ki ne pišejo tako, da bi mogli mi odobravati. Zaželjene uspehe bomo skupno mogoče dosežati le, ako se trdno oklenemo lastnega glasila in ako se vsi tovariši vsaj vsak teden enkrat iz lista podučijo o vsem, kaj se vrši v stranki kot taki in izvedejo še posebej, kaj in kako delujejo in če delujejo posamezne krajevne organizacije. Pa ne le čitati je treba »Novo Pravdo«, ampak tudi poročati jej je treba, kar je važno, pisati za njo zanimivosti, novice itd. Tovariši, kakršni bomo mi, takšen bode list, napravimo si ga torej takšnega, kot ga želimo imeti.

Novo krajevno organizacijo. Z zadostnjem lahko beležimo razveseljive vesti, da so položeni temelji za nove krajevne organizacije v nekaterih večjih krajih v celjskem okrožju, ki so se zlasti izkazali pri poslednjih volitvah v narodno skupščino tudi z odličnim številom za 14. skrajnico oddanih glasov in kakor jih v dotičnih krajih dosedaj nismo nikdar dosegli. Vsa čast in priznanje našim vrlim novim tovarišem v teh krajih, ki so pristopili k našemu čistemu praporju ter nam tako odlično pomagajo širiti naše ideje in naš narodnosocialistični program. Le tako naprej. V delu in vztrajnosti je zmaga. Prav tako pa naše priznanje in tovariška zahvala vsem onim navdušenim funkcionarjem, ki so vzeli po volitvah organizatorično delo s podvojeno voljo in odločnostjo v roke.

Mladinski sotrudniki se nam oglašajo v vseh panogah in tako je pričakovati, da bode delovanje in napredovanje v bodočem letu vsestransko. Gibljejo se skviti, obetajo se nam turisti, zbirajo se športniki, organizirajo se i feljtonisti, dopisniki itd. O vsem bomo točno poročali in želimo le, da bi imeli vedno doeti dobrega in veselega zapisati.

Občni zbor se mora kmalu vršiti, poročati moramo Osrednjemu strankinemu odboru o stanju članstva, izročiti mu moramo strankin davek. Vse to pa bode točno in natančno mogoče le, ako bodo vsi člani poravnali čimprej svoje obveznosti. Blagajnik je cel mesec in vsak dan na razpolaganje. Pridite in plačajte domeske, če niste storili tega že po pošti. Olajšajte mu delo, da ne bode treba večnega dreganja in prošnje.

Članske izkaznice so prejeli dosedaj le oni tovariši, ki so bili kot taki naznanjeni Osrednjemu odboru že od začetka obstoja stranke, oziroma vsi tisti, ki so bili člani vsaj že začetkom leta 1924 in so strankin davek ter letno članarino krajevni organizaciji tudi plačali. Vsi ostali tovariši pa, ki članskih izkaznic od blagajnika še niso prejeli, naj vzamejo na znanje, da jih slednji iz Ljubljane še ni prejel. Ko bode odposlal davek osrednjemu vodstvu — kar bode storil, ko ga bode vsi zamudniki poravnali — bode naročil potem tudi izkaznice, ki jih izgotovi, kakor znano Ljubljana ter bode iste potem nemudoma vročil opre mljene z znakami za strankin davek vsem onim, ki so dolžnostim zadostili. Naj bi se to kaj zgodilo brez odlašanja!

Mariborsko okrožje.

Krajevna organizacija NSS v Mariboru sklicuje za soboto, dne 7. marca 1925 ob pol 8. uri zvečer v dvorani pri »Jadrancu«, Poltovski trg štev. 2 važno člansko zborovanje s sledečim dnevnim redom: 1. Politični položaj po volitvah in naša stranka; 2. slučajnosti. Med drugimi govori tudi tovariš dr. Ivo Politeo iz Zagreba. Vabimo Vas, da pridete na zborovanje polnoštevilno. Dostop le proti vabilu ali članski legitimaciji. — Odbor.

Ljubljansko okrožje.

Zbor ljubljanskih zaupnikov NSS. — V smislu sklepa ljubljanskega okrajnega odbora NSS se vrši zborovanje ljubljanskih zaupnikov v petek 13. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma. Pozivamo vse ljubljanske zaupnike, da se tega zborovanja zanesljivo in polnoštevilno udeležijo.

Občni sbe krajevne organizacije NSS v Kranju se vrši v soboto 7. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih gostilne Nova pošta. Na občnem zboru bo poročal tudi zastopnik strankinega načelstva. Vse tovariše iz Kranja pozivamo, da se tega občnega zbora v kar največjem številu udeležijo.

— Cenjene naročnike, ki še niso vplačali zaostanka na naročnini za leto 1924, kar najresneje opozarjamo, da poravnajo zneske navedene na položnici, ki je bila priložena zadnji številki. Od kogar ne dobimo zaostale naročnine do 12. t. m., mu bomo list ustavili, zaostanek pa izterjali drugim potom, tako da si bodo s svojo netočnostjo nakopali izdatne stroške. Ne pritožujte se potem, ko bo prepozno!

— »Naklonjenost« Slov. Naroda do malih ljudi. Dne 3. marca je »Slov. Narod« pokazal svojo pravo kapitalistično barvo s trditvijo, da je neki slovenski list cela desetletja uničeval slovenske trgovce po deželi s konzumnimi družtv. — »Slov. Narod«, oziroma njegovim gospodarjem so tej konzumni družti in druge družne gospodarske institucije, ki imajo namen olajševati delavcu in uradniku njegov obstoj, hud trn v peti. Ali vidite gospodje, kako se spoznamo po »knofih«? Pa pravite, da nas prav nič ne loči! Zapišite se! Mali ljudje se hočejo v skupni slogi tudi gospodarstvo osamosvojiti in v to jim ravno služijo konzumna društva in zadruge.

— Govorite jasne! — Gospodje pri »Slov. Narod« namigavajo »o opozicijskih strankah, ki streme po obstrukciji in sabotaži v državi. Državnega uradnika, ki pripada taki stranki zadene zaslužena kazen, ker se pregreši proti predpisom in temeljnim idejam današnjega ustavnega in državnega reda.« — Mi bi gospode prosili, da bi govorili jasneje in se izjavili, katere so tiste stranke. Potem pa bomo govorili dalje.

— Lov za komunisti. — Vlada je ukazala aretirati vse one komunistične voditelje in agitatorje, ki so prejeli denar iz fonda »Rdeča pomoč«. Takih je bojda nekaj sto. Več jih je že zaprtih, več zloglasnih pa je ušlo preko meje. Za temi so izdane tiralice. — Mi smo naše stališče proti takim avanturistom že označili. Povdarjamo pa danes zopet, da obsojamo in smo nasprotniki vsakega nasilja, pa naj pride z desne ali z leve. Z revolucijami našemu ljudstvu ne bomo pomagali. In čas bi že bil, da bi tudi naši komunisti že enkrat prišli do tega prepričanja. Naše delavstvo bo menda komunistem že vendar enkrat spoznalo od prave plati. Kdo je kriv, da delavstvo nima nobene svojega zastopnika v parlamentu? Komunistični voditelji, ker jim ni za legalno borbo, ampak samo za fantastično revolucijo.

— Kako odpravlja pošta naš list? — Po naključju smo dobili v roke en svežen št. 8. »Nove Pravde« s kolodvorskim naslovom in označbo »Kolodvor« za progo Pragersko-Kotoriba. Namesto da bi bila poštna ambulanca na tej progi ta svežen odprla in izdala posamezne liste na postajah, ki so bile na naslovih označene, je bil cel svežen za to progo izdan na eni postaji. Posledica je bila ta, da dotični naročniki lista niso dobili. — Ker ne moremo kontrolirati, ali se je to zgodilo namenoma ali pomotoma, se za danes omejimo samo na konstatiranje. Zahtevamo pa od merodajnih krogov ukrepov, da se za bodoče tako poslovanje prepreči. Zasledo-

Občni sbe krajevne organizacije NSS v Novem mestu. V nedeljo 1. marca se je vršil v Novem mestu občni zbor krajevne organizacije NSS, ki je bil prav dobro obiskan. Zborovanje je vodil predsednik tov. Uderman, ki je uvodoma očrtal z lepimi besedami delovanje krajevne organizacije v pretečenem letu. Njegovo poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto. Tov. Krajer je podal tajniško poročilo in tov. Bukovec blagajniško. Obe poročili sta bili soglasno odobreni ter se je izrekla dosedanjemu odboru zahvala za njegovo uspešno delovanje. Na to je v imenu načelstva poročal strankin podnačelnik tov. R. Juvan, ki je v daljšem govoru pojasnil sedanji politični položaj, kakor tudi položaj naše stranke po volitvah ter bodril navzoče k vztrajnemu nadaljnjemu delu. Njegovo obširno poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto. Pri nato vršilih se volitvah je bil izvoljen predsednikom kraj. organizacije tov. Podkrajšek Rudolf, tov. Uderman tajnikom ter še devet tovarišev v odbor.

Pri slučajnostih se je razvila živahna debata, v katero je poseglo več tovarišev ter so vsi kazali neomajno voljo delati za čimvečji razmah narodno socialistične ideje.

— Cenjene naročnike, ki še niso vplačali zaostanka na naročnini za leto 1924, kar najresneje opozarjamo, da poravnajo zneske navedene na položnici, ki je bila priložena zadnji številki. Od kogar ne dobimo zaostale naročnine do 12. t. m., mu bomo list ustavili, zaostanek pa izterjali drugim potom, tako da si bodo s svojo netočnostjo nakopali izdatne stroške. Ne pritožujte se potem, ko bo prepozno!

— »Naklonjenost« Slov. Naroda do malih ljudi. Dne 3. marca je »Slov. Narod« pokazal svojo pravo kapitalistično barvo s trditvijo, da je neki slovenski list cela desetletja uničeval slovenske trgovce po deželi s konzumnimi družtv. — »Slov. Narod«, oziroma njegovim gospodarjem so tej konzumni družti in druge družne gospodarske institucije, ki imajo namen olajševati delavcu in uradniku njegov obstoj, hud trn v peti. Ali vidite gospodje, kako se spoznamo po »knofih«? Pa pravite, da nas prav nič ne loči! Zapišite se! Mali ljudje se hočejo v skupni slogi tudi gospodarstvo osamosvojiti in v to jim ravno služijo konzumna društva in zadruge.

— Govorite jasne! — Gospodje pri »Slov. Narod« namigavajo »o opozicijskih strankah, ki streme po obstrukciji in sabotaži v državi. Državnega uradnika, ki pripada taki stranki zadene zaslužena kazen, ker se pregreši proti predpisom in temeljnim idejam današnjega ustavnega in državnega reda.« — Mi bi gospode prosili, da bi govorili jasneje in se izjavili, katere so tiste stranke. Potem pa bomo govorili dalje.

— Lov za komunisti. — Vlada je ukazala aretirati vse one komunistične voditelje in agitatorje, ki so prejeli denar iz fonda »Rdeča pomoč«. Takih je bojda nekaj sto. Več jih je že zaprtih, več zloglasnih pa je ušlo preko meje. Za temi so izdane tiralice. — Mi smo naše stališče proti takim avanturistom že označili. Povdarjamo pa danes zopet, da obsojamo in smo nasprotniki vsakega nasilja, pa naj pride z desne ali z leve. Z revolucijami našemu ljudstvu ne bomo pomagali. In čas bi že bil, da bi tudi naši komunisti že enkrat prišli do tega prepričanja. Naše delavstvo bo menda komunistem že vendar enkrat spoznalo od prave plati. Kdo je kriv, da delavstvo nima nobene svojega zastopnika v parlamentu? Komunistični voditelji, ker jim ni za legalno borbo, ampak samo za fantastično revolucijo.

— Kako odpravlja pošta naš list? — Po naključju smo dobili v roke en svežen št. 8. »Nove Pravde« s kolodvorskim naslovom in označbo »Kolodvor« za progo Pragersko-Kotoriba. Namesto da bi bila poštna ambulanca na tej progi ta svežen odprla in izdala posamezne liste na postajah, ki so bile na naslovih označene, je bil cel svežen za to progo izdan na eni postaji. Posledica je bila ta, da dotični naročniki lista niso dobili. — Ker ne moremo kontrolirati, ali se je to zgodilo namenoma ali pomotoma, se za danes omejimo samo na konstatiranje. Zahtevamo pa od merodajnih krogov ukrepov, da se za bodoče tako poslovanje prepreči. Zasledo-

Vsem vojnim oškodovancem (prečanom)! Ker stopa od »Odbora za vojno odškodnino« začeta akcija za priznanje vojne odškodnine, odnosno razširjenje tozadevnega zakona na celo državo v odločilno fazo, pozivlja odbor še enkrat vse vojne oškodovance (prečane), kateri se še niso odzvali, da vpošljejo najkasneje do 20. t. m. kratko prijavo s sledečimi podatki: 1. Ime in poklic z natančnim sedanjim naslovom. 2. Kje je bil oškodovan? 3. Skupna vsota škode v predvojni ceni. 4. Kje in kdaj je prijavil to škodo, odnosno kje je že vložil tozadevno vlogo? 5. Število družinskih članov, kateri sotprijo na posledicah vojne škode. Te prijave naj se pošljejo pisмено na naslov »Oroslav Rakuša, oficijal pri lin. okrajnem ravnateljstvu v Mariboru«. — V informacijo, kakaj se zahteva ponovno zgornje prijave, se poroča, da ima odbor že imenik skoraj vseh vojnih oškodovancev v Sloveniji in tudi nekaj iz Hrvaške, nima pa podatkov ad 2. do 5. zgoraj navedenega obrazca za prijavo, katere se pa v svrhu nadaljnjega delovanja nujno sabi.

— Pevec. Izšla je 1-2. številka »Peveca« za leto 1925. z naslednjo vsebino: Premrl: Dr. Josip Cerin, Prijatelj slovenske pesmi. — Aljaž: Pevski spomini, Naši zbori. — Vestnik P. Z. — Iz glasbenih listov. — Doma in drugod. — Sporodice uprave. — Glasbena priloga: 1. Schwab: Zvonovi. — Schwab: Kukovca. — Premrl: Moj blagoslov. »Pevec« si je pridobil v teku svojega štiriletnega obstoja odličnih zaslug za popularizacijo slovenskih pesmi in ga priporočamo

ELITNI KINO MATICA LJUBLJANA Kongresni trg

vsem prijateljem lepega petja. Prinaša stalno glasbeno prilogo. Izhaja vsak drugi mesec in se narača pri upravi v Ljubljani, Miklošičeva cesta štev. 7. Stane s glasbeno prilogo vred za Jugoslavijo Din 30.—, za Italijo Lir 15.—, za Avstrijo Ka 40.000.—, za Ameriko 1 dolar.

— Zadruga »Delavsko-kmečka Matica« je izdala dve lični knjižici na dobrem papirju in modernimi latinicami in sicer: Maksim Gorkij »Deveti januar«, črtica, ki slika leta 1905. v Rusiji, ko je pop Gabon peljal delavstvo pred carske palače in kjer so demonstrante sprejeli krogle in kosaške sablje. Knjižgo krasita tudi dve sliki v tekstu. Cena je 7.50 Din. Dobiva se v založništvu in v vseh knjigarnah. — Druga knjižica je dr. Koralknik: »Zaprta vrata«, enodejanka, v kateri se drastično slikajo indijske kaste in brahmiistični vzgled na posmrtno življenje ter borbo najbolj zavrzanih, ki so brez kaste, za človečanske pravice. V tej knjiži je tudi govor indijskega modreca Svami Vivekande »Bog in človek«. Knjižga stane 7.50 Din in se dobiva v založništvu in po vseh knjigarnah.

— Razpis slušb. — V moški kazalnici se odda eno ali več mest jetniških paznikov (poduradnikov). Prošnje je treba vložiti do 21. marca t. l. — Pogoji v Uradnem listu štev. 23.

Razpis slušbe. Pri srečanju poglavarju v Čakavcu je razpisano mesto kotarskega pristava v 4. ali 8. skupini II. kategorije. Prošnje je vložiti do 10. marca.

Hud potres v Ameriki. — V soboto 28. februarja smo pri nas močan trzetalet na 7. ujutraj začutili precej močan potres. Isti dan pa so po celi Severni Ameriki doživeli strehovit potres, ki je napravil ogromno škodo.

— Katastrofa vled eksplozije. Na brazilanskem polotoku Caju so minuli teden doživeli grozno nevarno. V pristanišču je bilo v eklatantnih zlasti veliko petroleja in nekaj tisoč zabojev dinamita. Na pristaniškem svetilniku nastali požar je namreč objel tudi skladišča, ki so bila takoj v plamenu. Prišlo so se eksplozivni dinamita in petroleja. Vse pristanišče je uničeno pa tudi preko 1000 drugih hiš. Število človeških žrtev se ne da ugotoviti, sodijo pa, da jih je okrog 1000, veliko je tudi poškodovanih. V 5 km oddaljenem mestu se je valed zračnega pritiska porušilo celo gledališče.

— Zopet roparski umor na Hrvaškem. Neznani lopov je v Selih pri Sisku umoril branjevca Speljaka v njegovi mali trgovini, ki jo je imel v farovžu. Speljak je bil 85 let star in je imel hrano v župnišču. Umor se je izvršil proti večeru pred večerjo. Ropar je starčka pobil na tla z utežom od tehtnice in mu tudi prerezal vrat. Denarja pa ropar ni mogel odnesti, ker je najbrž zbežal v nevarnosti, da ga kdo zaloti.

— Se en roparski umor. Pri Dobovi je bil pretečeno soboto jutraj, oziroma v noči od petka umorjen posestnik in mesar Kraljič. Kraljič so v soboto našli ob železniški progi s odrgano glavo in bres nog. — Morilec ga je ustrelil, oropal in nato prenesel na železniški tir, kjer ga je potem še vlak razmesaril. — Morila so takoj v nedeljo aretirali v osebi nekega trgovca Hotka iz Marije Bistrice, kateri je zločin že tudi priznal.

— Sprejem v podoficirsko šolo. 4. maja bo sprejela komanda I. pešadijske podoficirske šole kraja Aleksandra I. v Beogradu večje število gojencev v ta zavod. — Pogoji se izvedo pri županstvih, oziroma pri mestnih vojaških uradih v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj.

— Potovanje v Ameriko izven kvote. — Zadnji čas se množe slučaji, da se naši ljudje, prihajajoči kot nedosejenci, po opravih ali na obisk v Zedinjene države, zadržujejo na Ellis Islandu. Ameriške naseljeniške oblasti postopajo v tem oziru zelo strogo, ker hočejo preprečiti prihod dosejencev pod pretevo poslovnega ali turističnega obiska, pa še se oseba, ki jim je sumljiva ne deportira, se od nje navadno zahteva bond kot garancija, da bo po poteku začasnega bivanja — navadno se dovoljuje šest mesecev — zapustila Zedinjene države. Višina zahtevanega bonda za posamezno osebo navadno znaša 500 dolarjev. Človek, ki potuje v Zedinjene države kot nedosejence, mora biti vedno pripravljen na ta. Ameriške oblasti se ne zadovoljujejo s potnikovo izjavo, da prihaja le začasno, ampak zahtevajo dokaze verjetnosti. Nekoliko takih slučajev se je končalo tragično z deportacijo.

— Kača v živi kravi. Na Francoakem se je pripetil čuden slučaj. Neki kmet je kupil ameriško kravo, ki mu je kmalu zbolela in bolela več mesecev. Živnozdravnik je poskušal s raznimi sredstvi žival ozdraviti. Nekoč pa prične lezti iz krave kača klopotača ki je bila 4 m dolga. Živnozdravnik, ki je bil ravno navzoč na župan stavki to potrdila. Temu nasproti pa je potem ugovarjal profesor medicinske pariške fakultete dr. Brumt, ki trdi, da je to nemogoče, ker nobena kača v živem človeškem ali živalskem telesu ne more živeti.

— Zentev na poskušajo. V ameriški zbornici je predložil senator Ridgley nov

VSE ZAHTEVA DOBRO ZLATOROG MILO!

Mehanična delavnica za popravilo pisalnih, računskih in razmnoževalnih strojev

se nahaja v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6, I. nadst., vrata šte. 10., LUD. BARAGA.

zakonski načrt o ženitvah na poskušajo. Poskusna doba bi trajala eno leto ter bi se poročena med tem časom lahko zopet razšla brez vsakih komplikacij. Po preteku tega roka pa bi bila ločitev zakona čisto izključena.

— **Sovjetska armada v Rusiji šteje sedaj ob sedemletnici 510.000 mož.**

— **Predvojno stanarino** bodo vpeljali v Nemčiji s 1. avgustom. V državnem zboru je že vložen tozadevni zakonski predlog. — Tej predvojni stanarini nameravajo priznati samo še 85% hišno doklado.

— **Umor bivšega albanskega ministra.** V Bariju je neki Balton-Stamola s tremi strelami usmrtil bivšega finančnega ministra Guracuhija.

— **Morilee Leirer-jeve baje aretirane.** — V Poznanu so aretirali nekega 25 letnega Oskaria Köszegeja, ki je osumljen, da je izvršil znani umor Leirer-jeve, kateri je ostal 2 meseca prikrit. Osumljenec je bil baje preje nadporočnik v ogrski armadi.

— **Samomori na Dunaju se množe.** — V januarju je bilo na Dunaju 149 samomorov. V februarju pa je število naraslo na 179. To je rekord, takega števila Dunaj še ni dosegel. Pač tudi v znamenju časa. Revščina in pomanjkanje vlada tudi drugod, ne samo pri nas. Razlika je samo v tem, da bi pri nas pač lahko bilo dosti bolje. Imamo vse predpogoje, da bi živeli vsaj malo zadovoljnejše. — Kje je krivda, vemo vsi, pa si ljudstvo pomagati noče, oziroma za enkrat ne more.

— **Tragedija.** — V neki vasi na Angleškem se je 2. marca ustrleli neki angleški duhovnik. Zato se je poslužil svoje lovske puške. Zadel se je slabo, tako da se je nevarno ranil in trpel grozne smrtne muke. V smrtno boju ga je našla njegova sestra, ki ni dolgo pomislila. Pograbila je puško in rešila brata trpljenja še z enim strelom. Zdravnik je spoznal to žensko za slaboumno ter jo oddal v norišnico.

— **G. Anton Dörfler.** — Znani »regimentstambor« bivšega avstrijskega 27. pp. g. Dörfler, ki je Ljubljancem gotovo še v spominu, je te dni v Gradcu umrl.

— **Podaljšanje uradnih ur na Češkem.** — V Českoslovaški so doslej državni uradi uradovali po 6 ur na dan. Sedaj pa upeljavajo 7 urno uradovanje, saj tako so prišli v ministru za železnice. Uradništvo se temu seveda ne bo protivilo, ker je zato tudi primerno plačano. — Pri nas pa bi se moral delovni čas z ozirom na mizerne uradniške plače vsaj še za polovico še skrajšati.

— **Poljska se oborožuje.** — Poljski vojni minister zahteva za 110 milijonov zlatih frankov povznanje kreditov za vojsko. — Kje pa so ideje o splošnem razoroževanju? —

— **Radiopostaja na gradu v Gradcu.** — V Gradcu so postavili na gradu radiopostajo ki je ta lepi kraj popolnoma popačila. Gradčani se popolnoma opravičljivo pritožujejo nad tem, ker imajo ravno v bližnji okolici dovolj drugega pripravnega prostora za take naprave, namesto da so spalihi starodavni »Schlossberg«.

— **Samomor dijaka.** V nekem gozdu pri Gradcu se je ustrleli 16 letni realce Ervin Ferstl, ki se je pridno učil. Vzrok samomora ni znan. — Njegov oče je zaprt v domstirni ječi, ker je leta 1922 izvršil roparski umor nad neko ženo. — Mogoče je to gnalo dekca v smrt.

— **Nesreča v Trebinju.** — V Hercegovini je pretečeni teden nastala v trgovini železninarja Babiča, ki prodaja tudi municijo in eksplozivne snovi, velika eksplozija. Vsa zaloga je šla v zrak, poslopje je bilo demolirano. Kar pa ni bilo uničeno po eksploziji, je uničil še požar, ki je bil s tem povzročen. Poškodovanih je tudi več sosednih hiš. Hitra in izdatna vojska pomoč je pripomogla, da so ogenj ugasili. En deček je mrtev, več oseb pa poškodovanih. Kako je eksplozija nastala, ni pojasnjeno.

— **Čaruga odšel na oni svet.** — V soboto 28. t. m. je bil končno vedarje justificiran v Osjeku znani razbojnik Čaruga in njegov tovariš Pripič.

— **Skupno življenje, skupna smrt.** Na Vorarlškem sta živeli skupno dve sestrji, Barbara in Marta Scherer. Dočkali sta vsi soko starost 80 in 83 let. Kakor sta si v celnem skupnem življenju delili srečo in nesrečo, veselje in žalost, tako sta tudi skupno prenehali z življenjem. Obe sta istočasno sedaj nevarno zboleli, obe sta bili istočasno prevideni, obe umrli, obe so pokopali v skupnem grobu.

— **Italijanske novice.** Obnova na Goriškem dobro napreduje. Na razvalinah nekdanjih vasi, so zrastle nove hiše, nova selišča. Obnavljajo se vinogradi in druga kultura. Ravno sedaj bodo zopet razdelili v Goriči med okolške kmete 18.000 sadnih dreves. 19. marca bodo otvorili dve novi železniški progi Rovereto-Riva in Gardsko jezero-Riviera. — V Cifi je neki kmet našel pri izkopavanju zemlje denarni zaklad, ki izhaja iz

rumskih časov. Zaklad je bil pokrit z veliko kamnito ploščo ter vsebuje 90 kg srebrnega in bakrenega denarja. — Tatovi so hoteli na vlak, ki pelje v Messino priti na svoj račun. Vdrli so v nek tovorni voz in so se poslastili treh velikih zabojev, ki so jih med vožnjo vrgli iz voza ter ob enem tudi sami poskakali iz vlaka. Pa so se enkrat bridko varali. V zabojih so bili mrličji — tri rakve, katere so drugi dan uslužbenci našli ob progi.

— **Koliko pokade Holanci tobaka?** — Leta 1923 so na Holandskem pokadili dve milijardi cigaret, 1 in pol milijarde smodk, 12 milijard tobaka za pipo. Holanci spadata med najstrastnejše kadilce. Poleg tega je tam izredno veliko »čikarjev«.

— **»Sveta preproga.«** — Egiptovski kralj pošlje vsako leto iz Kaire v Meko novo preprogo, ki je izdelana iz posebnega dragocene, predvsem zlatega blaga z različnimi uveznimi napisi iz korana. S to preprogo pregrejejo potem v Mekki Mohamedov grob in s tem postane preproga sveta. To se zgodi vsako leto ob času romanja turških vernikov v Meko. Stara preproga se takrat odvzame iz groba, razreže na kosčke in drago prodaja po božnim turškim romarjem. — Letos pa bo ta ceremonija izostala zaradi izjemnega stanja in nastalih razmer v Hedžasu. Egiptajska vlada preproge ne bo odposlala in celo svari romarje pred nevarnostjo, ki jim preti na romanju.

— **Večerna toaleta,** ki se spravi v žep kot žepni robec. To posebno novost je izumila v Parizu neka modna tvrdka. Blago je iz najfinjše tanke marokanske svile ali romanske crepe, ki se ne zmečka, ako se še tako zgnete. Cela toaleta se zloži na gotov način ter spravi v žep kot robec. Pri vporabi se obleko razprostre in dobi takoj kar sama od sebe pravo formo s prvotnimi gubami. Obleka je pripravna posebno za polovanja. Rabile jo bodo tudi turistinje, ker se dame tudi ob takih prilikah kljub naporom prišedši v kočje rade pokažejo kakšne so drugače.

KRANJ.

— **»Narodna čitalnica«** je priredila v nedeljo 1. marca burko »Svet brez moških in žensk«. Dvorana je bila nabito polna. Igralo se je zelo dobro. Pripomniti je pa to-le: Igra naj se prične točno ob napovedani uri in ne trideset ure pozneje. Izgovor, da pride občinstvo prepozno, ne drži popolnoma. Še pred predstavo se je med izvajanjem druge točke koncerta skozi zastor popolnoma dobro videlo igralce — peslari. Občinstvo pa je bilo že na svojem mestu. Prihodnjiti zapišite na plakate »Pred igro in med odmori, so plešne vaje igralcev«. Za čas, dokler se »Čitalnica« ne preseli v večje, odgovarjajoče prostore, upoštevajte, da sedeti tri ure in pol v taki vročini in v zraku (brez vsake ventilacije) ni nikak užitek, temveč muka. Zato točno! — Občinstvo pa naj še odvdvi večnega psst in zopet psst... ker to ne spada med program predstave.

Ljubljana.

— **Nejasno poročilo.** »Slov. Narod« je 3. t. m. poročal o posredovanjih g. dr. Dinka Puca, kot predsednika gerentskega sveta v Ljubljani pri raznih ministrih v Beogradu. Po večini pa je to poročilo nejasno in bi bilo želeli, da ga »Slov. Narod« izpopolni. Tako pravi med drugim: »Pri vojnem ministru je razpravljalo o vprašanju ljubljanskih vojašnic ter o preložitvi smodnišnice iz ljubljanske okolice. V obeh točkah se je dosegel sporazum. — S tem ni nič povedano. Ljubljancem bi radi vedeli, kakšen je ta sporazum? Ali ostanejo vojašnice še nadalje zasedene od vojakov, ali jih bo g. vojni minister spraznil, ali odkupil in ali bo mestna občina potem sama zidala stanovanja za prepotrebne ljudi? Ali so spremembe, ali je dogovor tak, da za enkrat ostane vse pri starem? Prav ista je s smodnišnicami! Ali bodo odstranjene in kdaj, ali je dogovor tak, da ostane vse, kakor je? — Poročilo tudi ne omenja, kaj je z zadevo inozemskega posojila za naše mesto in drugimi stvarmi. Vse to so stvari, ki jih davkoplačevalci in volilci žele zvedeti in bi jih morali zvedeti. — Mi se prav veselimo uspešnih intervencij pri centralnih oblastih, še bolj pa se bomo veselili, ako bomo sigurni, da so rodile tudi pozitivne uspehe. Marš! kdo si bo tudi po tem uravnalo svoje stališče. Zato naj senzacionalni »Slov. Narod« prinese pozitivno poročilo!

— **Ubogi Korošci!** Pri topniški vojašnici stoji tik tovarne »Transformator« kolonija barak iz za svetovne vojne. Kdor jih pogleda in si jih ogleda natančneje, si ne more misliti, da služijo Korošcem kot bivališča. Takih barak prav gotovo ni nikjer, saj za ljudi ne! Pri nas v Ljubljani pa jih imamo. Zares škandal je to, kako ta bivališča izgledajo. Vse razdrapano, pregnito, raztrgano in trilo, strehe so dobesedno za nič, povsod zamaka. Dobro, da nismo imeli letos dosti ali nič snega, ker sicer bi se bilo vse podrla. V teh barakah je bivanje za življenje nevarno, ker barake podre lahko tudi močnejši veter. Ravnotako je v barakah nevarnost radi ognja! Le ogledmo si, kako so izpeljani pločevinski dimniki. Nič se ne zveni za te ljudi, za otročičke! Zakaj se za nje nič ne ukrene? Zakaj je za vsako drugo, dostikrat nepotrebno reč, takoj denar tu — za ubogo ljudstvo, ki trpi in propada duševno in telesno, za to ni denar.

ja. V imenu čista socialne pravičnosti in ljubezni do bližnjega, zahtevamo od merodajnih krogov, da takoj nekaj ukrepejo za vagonarje na ljubljanskem polju.

— **Slovo naših fantov** v Šiški. — K vokalnom odhaja izborna, idealna moč šišenskega »Bratstva« brat Koprivce ter istotako pridena naš delavec brat Glavič. — V sredo jima je priredilo šišensko »Bratstvo« poslovilni večer. — Želimo jima veliko sreče ter srečnega in veslega svidenja po vojaški službi. Veselimo se tega povratka, ko bodeta kot moža prišla še bolj za delo v naši stranki. Na svidenje!

— **Ljudska higijenska šola,** ki bo imela namen razširjati in posplošiti zdravstveno kulturo med narodom s pomočjo raznih propagandnih sredstev in metod, se je ustanovila pri higijenskem zavodu v Ljubljani. — Pouk se bo vršil v večjih in manjših tečajih (po 2 in 1 mesec), ter se ga bodo lahko udeleževali brezplačno moški in ženske, ki imajo vsaj 18 l. Tečajji bodo brezplačni in se bodo vršili v raznih krajih mariborske in ljubljanske oblasti. Tečajji bo vsakokrat otvorjen, ako se bo po razpisu prijavilo vsaj 30 obiskovalcev. Opozarjamo na to zlasti naše ženske, ki je v prvi vrsti poklicano, da se na tem polju temeljito izobrazi. — Pravilnik te šole je podan v Uradnem listu šte. 22.

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

Mož s krinko drži pismo v roki ter ima občutek, da se zopet nahaja v njem nek trd predmet. Pa ne da je zopet kaka fotografija v njem? Hlastno raztrga ovitek. Jim in Bill se prestrašena zganeta ter shuljeno stisneta, kot da pričakujeta uničujočega udarca. Kajti po kajuti se razlega besen, divji vzklík, podoben rjoventju po krvi hlepečega tigra. Smrtno blede se ozirata oba v svojega strašnega gospodarja, čegar oči so podobne v nevihtu sikajočim bliskom.

»Z bičem tepen!« spravi William hropeče iz sebe. »Bičana! Ha, cel London uničim! Ubijem vse — vse!«

Oči ne more odmakniti od grozne slike. V ostalem je skoro enaka prvi. Ellen priklenjena, z roko, na kateri nima železne spone, pa se skuša braniti pred udarci črnca, oblečenega v služabniško obleko, ki dviga težak bič, da udari z njim angelsko lepo deklico.

»Za vsak udarec tisoč življenj!« odmeva grozno po kajuti. »Podli, strahopetni lopovi, tepejo priklenjeno deklico, ki se ne more braniti! Maščevanje — maščevanje — krvava, strašna osveta!«

Bill naenkrat zakriči, kajti mož s krinko stoji z enim skokom pred njim, ter ga stresa s svojo železno roko, da se opoteče.

»Kdo — kdo ti je pripel pismo na suknjo?«

»Nikogar nisem videl,« začetji Bill. »Zdelo se mi je, da je enkrat nekdo prav naglo mimo mene smuknil, drugega pa ničesar ne vem. Vendar pa prinašam važno poročilo.«

Mož s krinko ga spusti.

»Poročilo?«

»Da, gospod, Čuvaj v parku je videl mlado, plavalno damo.«

»Kje — kje?« Odgovori, ali — — —

»Šla je z neko mlado, lepo damo, ki se je opirala na njeno roko.«

»Kaka je bila tista dama?«

»Tega mi čuvaj ni mogel povedati, pač pa pravi, da je bila mlada in lepa. Plavalas dama je vzbudila njegovo pozornost s svojimi krasnimi in bohotnimi lasmi.«

»Ali nisi ničesar drugega zvedel?«

»Ne, gospod!«

»Bill, čuj! Ako izslediš pogrešano gosposdico, postaneš bogat mož. Pojdi, ne zgubi niti minute! Jim, čakaj name zunaj, dokler ne pridem iz kajute!«

Bill in Jim odideta, dozdevno prav vesela, da jima ni treba še naprej ostati v bližini strašnega zapovednika. Komaj zapreta vrata za sabo, pobere William pismo, ki ga je preje v svoji ljutosti vrgel na tla, ter med nepopoljskimi mukami čita:

Možu s krinko!

Vaša ljubka nevesta je bila zelo nezadovoljna z usodo, ki jo je zadel. Tudi ni hotela pokusiti s toliko skrbnostjo pripravljene domače hrane. In tedaj sem bila prisiljena uporabiti druga sredstva za nejno trmo: po enem svojih služabnikov sem jo dala malo preteptati. Uverjena sem, da ji to sredstvo pripomore do boljšega apetita, pa tudi njena trma se bo poglobila. Zato se bom tega vzgojnega sredstva najbrže še večkrat poslužila.

X.

To pot pa strašni mož ne prične besneti, nasprotno, neverjetno miren ostane.

»Pretepali so te, moja ljubka Ellen,« se mu izvije z grozno potrpežljivostjo iz prsi.

Maribor.

— **† Monsignor dr. Anton Medved** je 26. februarja v Mariboru umrl. Pokojni je bil profesor na mariborski gimnaziji. Mož je bil vseskozi na svojem mestu. Navdušen Slovence, česar ni skrival niti v nevarnih tasih med vojno. Kot pravega narodnjaka se je pokazal tudi ob prevratu. S pokojnim Medvedom smo izgubili zgodovinarja, pisatelja in pesnika. — Blag mu spomin.

Prporočamo tvrdko Josip Petelinc

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcov, brisalk, kloba, belega in rujavega platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehajalnih palic, nahrbtnikov, potrebnih za šivilje, krojače, Solingen škarij za prirojanje in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

zaklade, ki so se nahajali na potopljeni ladji.

»Hvala Vam, dragi William!« izpregovori William z glasom, nad katerim mlada dvojica naravnost osupne.

»Kaj se je zgodilo?« vpraša Edvard začuden.

»Preberite ta dva pisma in si dobro ogledajte fotografije; te vam povedo več kot vse besede!«

Edvard in Bessy pričneta čitati pisma in motriti slike. Kratak hip je vse tiho v sobi.

»To je naravnost nesramno — grozno — nečloveško!« se razsrdi Edvard, dočim prične Bessy krčevito plakati. Saj se ji je Ellen priljubila še tistega dne, ko jo je prikrat videla. Sedaj pa vidi ubogo deklico priklenjeno ter z udarci biča ogroženo — grozno!

»Ali sedaj razumete mojo razburjenost, dragi Edvard?«

Edvard gorko stisne roko svojega prijatelja.

»Kje se nahaja gospodična?«

»Ne vem,« odgovori William obupano.

»Toda mi jo bomo našli,« reče Edvard odločno.

»Jaz sam prevzamem vodstvo vseh tovarišev, ki imajo nalogo, da poizvedujejo po zgинуhi gospodični, še danes, še to uro.«

»Ne, dragi prijatelj, ostanite pri meni, ker potrebujem vaše pomoči. Možje, ki sem jih razposlal, zadoščajo, da zopet najdejo mojo nevesto!«

Nove muke.

Odkar je uboga Ellen zadnjikrat videla svojo brezsrčno mučiteljico, sta ji potekla že dva dni v ječi. Le črnc, ki ji je imel strehi, jo je vsako jutro s par besedami obvestil, kako je z njeno materjo. Vse vedno pa je bila povoljna, in tako je bilo ubogi deklici prihranjen vsaj najhujši udarec, negotovost o usodi njene matere. Še vedno pa je bila Ellen priklenjena kot kaka hudodelka, in tudi bomo ležišče na slami je bilo zanjo prava muka.

Po zadnji prečuti noči sedi Ellen zatopljena v težke misli na robu svojega borgega ležišča s povešeno glavo. Od groze in prestanega strahu se ji telo mrzlično trese. Modre oči, preje tako žive, so ji postale medle, moči ji že pojemajo. Prav nič ne sliši, da so se vrata odprla, in tudi ne opazi tiho vstopivše Tereze.

»Ste dobro spali, gospodična Morris?« jo porogljivo vpraša brezsrčnica.

(Dajle prih.)

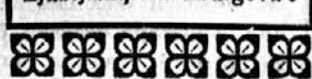
Gospodarstvo.

Koliko je vreden dinar?		Prejšnji teden	
		Ta teden	dinarjev
100 švic. frankov stane	1193 75	1194	—
100 franc. frankov »	313 15	325	—
100 laških lir »	248 25	251 65	—
100 čeških kron »	183 80	183 50	—
100 avst. kron »	0 087	0 087	—
100 ogrskih kron »	0 0869	0 086	—
100 bolg. levov »	45 36	45 103	—
100 dolarjev »	6166	6174	—
100 angl. funtov »	29600	29590	—

Curiška borza,		4. marca		25. febr.	
				švicarskih frankov	
100 dinarjev je stalo	8 35			8 40	—
100 franc. frankov »	26 42			27 05	—
100 laških lir »	20 80			21 05	—
100 čeških kron »	15 445			15 40	—
100 avst. kron »	0 0073			0 00733	—
100 ogrskih kron »	0 0072			0 0072	—
100 bolg. levov »	3 80			3 775	—
100 dolarjev »	520			520 30	—
100 angl. funtov »	2478 25			2173	—

Ogovorni urednik: **Franjo Rupnik**.
Tiskarna M. Hrovatin v Ljubljani.
Izdaja konzorcijsko »Nove Pravde«.

Glasbene instrumente in potrebščine kupite najbolje in najceneje pri M. MUSIČ, Ljubljana, Šelenburgova 6

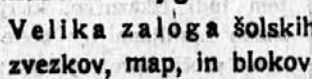
Vse pisalne, risalne in šolske potrebščine doblite najceneje v papirni trgovini

Miroslav Bivic
Ljubljana

Sv. Petra cesta 29.

Lastna knjigovoznica.

Velika zaloga šolskih zvezkov, map, in blokov.

Najboljši šivalni stroji so edino Josip Petelinc znamke „Gritzner“ in „Adler“

Večletno jamstvo. Delavnica za popravilo strojev.

Pouk v vazenju brezplačen.

Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Našim rodbinam

prporočamo našo pravo domačo KOLINSKO CIKORIJO, izvrsten pridatek za kavo.